

**אורה זו תורה | איך הביאה
הקורונה אלף סיומי מסכתות
ברחבי העולם?
מסע סביב הגלובוס**

כִּי בָא

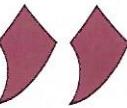

'אותו גלידה' בחמש בבוקרה
זהירה של עשרים ושלוש דקות
באוטוstraße אמריקנית; פגישה
مفטיעה במפעל היהודי, שעות
של נחמה בתוך בית החולים וגם
חליקן שנייה של סנכרון דו-יומי |
עם סיום סדר מועד בדף היומי:
כך הפכה מגפת הקורונה למועדון
'שמור הלכוות' וכי מفتיע של
لومדי הדף | **הדור קיבלה באהבה**

חוב בן נון

צילומים: מנחם קאלאיש

הדרפ' היומי של

אלפין הדרכ' – שיעור הדרכ' היומי של הרוב מנחם פינס

המייסד והלומד הנותן בישועה, עם הגאון הצדיק רבינו
בנימין פינקל, בטקס סדר מועד ליום השיעורים בцеון
- כרמיאל

כבר סיפור אחר. בקיצור, לסימן את סדר מועד בפעם הראשונה בחייהם, זה בהחלט בגיןו לתחזית.

כך זה היה תמיד, מאז י"סוד הדרכ' היומי עיל ידי רבי מאיר שפירא ז"ל. אלא שדווקא הפעם קרה משהו הפך להחליטן: הקושי של הקורונה, ולא רק, יצר אפשרות להתאמץ ולהמשיך. כן-כן, מסתבר שלקרונה יש גם צדדים חיוביים

- אם יודעים לנצל אותם נכון. וזה מה שעשו המוני בית ישראל לומדי ה'ך' לראשונה. בדיק בימים בהם סימויו

את מסכת ברכות, יומיים לפני פורים תש'פ', והתחילה את המסכת שבת, שהיא כאמור 'חנתת היציאה' הראשונה - פרצה לה הקורונה ועימה הסוג הראשון,

עם ישראל כלו נוטר סגור ומסוגר בביתו, ומישע כה למד את הדרכ' החלית להמשיך, בלית ברירה אחרת. ונוצרו

שיעוריות דרך הטלפון ובудוד צורות של לימוד מרוחק, וגם מי ש恢ח בהתיאש מצא את עצמו לפתח בעיצומו של לימוד שבת, על אף הקושי. גם מסכת עירובין עדיין הייתה בעיצום של זמני הבידוזים והחלה' חיים למיניהם, ואפילו היא ניצלה. וכי שרד עד כאן, כבר ממש לא יותר

והמשיך עם שאר מסכתות מועד. והנה, שנתיים אחריו, הוא אכן, כשהוא עצמו משפשף את עיניו ללא מאמין ואומר ברתת את המילים: "הדרן עיל סדר מועד..."

ההצעה לכל אותם רבעות לומדים חדשים, ולא פחדות לכל אלה שבין כה היו משיכים למרות הקשיים, וכל וחומר לאלה שלומדים כבר פעם שנייה, שלישייתו או רביעית ויתר במחוור הדרכ' היומי - יצאו למשע סביב המרחב והזמן, לתפוס את השיעורים המפתחיים שעשו את הלימוד המchioת. בואו, נצא לדרך.

הchanah ראשונה מועדון אשמור'

המש בבורק. רק לפניו כמה שעות עלה אבא על יצועו. הייתה חתונה שנמשכה עד מואחה אבל כל זה לא עוצר את השיעור. עוד מעט שעור הדרכ' היומי' הקבוע, בהמש וחת. לייצר הרע מילון ואחת תירוצים למה היום לימד את השיעור בזמן מאוחר יותר אבל לא, והוא מותה כל הילדים וgam הרעה יודיעים שאבא לומד שיעור הדרכ' היומי בכל בוקר

אני גור בסטייטן איילנד, אבל לרجل שמחות אירוסין אצל חבר טוב נסעתני לבورو-פארק. זה היה לפני כשנתיים. התישתי שם ליד אחד השולחנות ושוחחתי עם השכן שלו, יהויל לא מוכח, לפטע אני שם לב שני יהודים אחרים משתתקים ותווקעים בי מבט. כבר הבנתי, "טלחה", פנה אחד מהם, "זה אתה מהה'ך היומי? אני מזחאת הקול".

"תוון שניות התברר שחצץ מיהישבים סביר השולחן משתקפים באופן קבוע בשיעורו של, ואני לא הכרתני אף אחד מהם.

"לפני מה שבועות הייתה בקשר עם היהודי אחר בבורו-פארק שאני ידעתי אין הוא נראה אך הוא לא ראה אותו מעולם. פגשתי אותו בשבת ואמרתי לו: 'וואט שבת, ר' יצחק?' והוא שואל אותי מי אני, ואני עונה לו - 'הירצאך גראנפלך, דיברנו לאחרונה' ואז מתעורר ילדו הקטן ואומר: 'בטע, אני מכיר את הקול שלו', מתברר שהבא שמע מדי ערוב את השיעור שלו בדף ה'יום' על רמקול בסלון, והילדים כולם כבד מיכרים את הקול שלו".

◆
הדרן עיל' 'חומר בקודש' והדרן על...
הדרן עיל' מסכת חגינה והדרן על...
על' סדר מועד והדרן עיל' - לא נתנסי
מינך ולא תתנסי מין - לא בעלמא הדין
ולא בעלמא דעתה'"...

את המילים המרגשות הללו אמרו בימים אלו ורבבות יהודים, לראשונה בחייהם ובניגוד לכל תחזית. ולמה בניגוד? כי כמו שכולם יודעים, מתוון רבעות ואלפים לומדים חדשים שמצויפים בכל תחילת מוחור חדש של לימוד הדרכ' היומי', עד שmagim לסוף סדר מועד, נוטרים הרבה פעחות. שיטת הנשירה היא 'שלב זה או אחר'. שלב ראשון: תחילת מסכת שבת, שלב שני מסכת עירובין, אלו מסכתות לא קלות, כל אחת מסיבותיה. רבים מננים, אבל מגע שלב שיש גם סיבות צדדיות, כמו חגים, שמחה בבת', אליו חיללה שפעת וכדומה, וכבר יש תירוץ טוב', למה הפעם לא. את ברוכות צולחים לרוב די בקלות, אבל מכאן זה

פנויים בכל יום

הרב מנחם פינס

אם יש שאלת שמהquia אותה יותר מכל, זה: "איזה אוחזים ב'דף היום'?" השאלת הוז מהייבות תמיד לעשות איזה סיכרונו בראש ולצורך שהשיעור של הערב הוא-הוא ה'דף היום'!. לא אלו של הבוקר והצהרים. מאותה סיבה יש גם חליקן שנייה כזה של "איפה הינו?" אותו מתחילה כל שיעור.

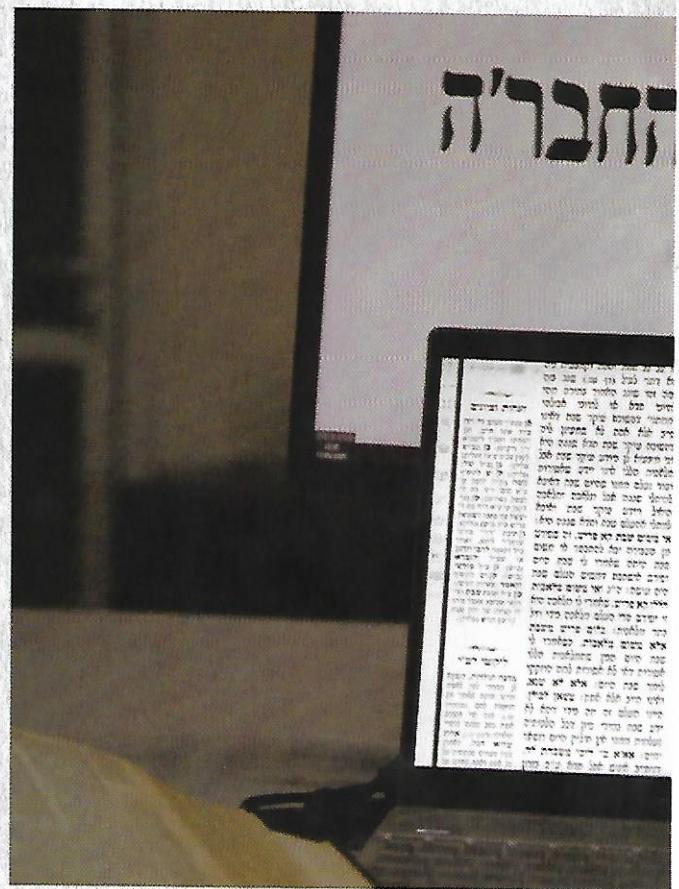
לפני מספר שנים נוצר באופן ספרותני שיעור שהתאגד מלומדים שונים אותם פגשתי במסגרות למד אחרות במהלך היום. דבר אחד בער בהם זה: להיות בקצב של ה'דף היום'.

כל עיכוב אוஇיחור בקצב ה'דף', היו גורמים למתח אדריא. אולי שכעת אנו עלולים להחמיין את הרכבה החשובה ביותר בחיננו. וכך החל בעצם מה שאפשר לבנות: 'שיעור המדריך ויוני'.

בכל יום התקדמנו בעוד קצת מעבר ל'דף' הרגיל. ממש לא במרוצה, אם צרכ' עוד זמן, אז עושים עוד שיעור. כל מה צריך בשבייל לעמץ בקצב. כך הפך השיעור לשני שיעורים, פעמים ביום 'דף יומי'. מה שמאפשר גם חזרה, וגם בעצם את הלימוד הרגוע. טוב, הנס הזה מתורחש בזכות העובדה של תלמידים כבר רואו דבר ושניהם בחיהם והם מספיק מישיבים כדי להרשות עצם למד ולהקשיב בזמןן למשיחו שגילו הוא מחזית מגלים, שהוא שיעור בפני עצמו.

יום יום, שני שיעורים עם אותם לומדים. ואז פתאים, הבתו לאחורה, ורקינו שה'דף' המקורי הולך והזומן לנוקודה ורוחקה, בעוד אנחנו ממשיכים קדימה בעקבות המסכתות. בזמן התהוו, נקבע הרעיון שאחננו תמיד מקדים בחודש או חודשיים. זה 'דף יומי' לכל דבר, לא עוד שיעור גמורא. אבל הוא לימייבי לכת, תרתי ממשמע.

אחד הרוגים המורגים היו דוקא בעת שהיא לומד ותיק (בגיל ובילמוד משותף) שנטש. הסיבה הייתה רצון לנסתות – אחרי שנים ארוכות של למידה – לשבת מול גمرا לאבד. לשבור את השינויים ואת הראש. להתאמך, לטעות, לשגות ולשםו בהבנה. ראייתי אותו בבית המדרש יושב במרקח מהשיעור, אבל אור על פניו, חזרות המאמץ. הלוואי על כל עם שואל בגילו המופלג להיות כאלה חזרוי מטרה. והאמת, שהוא התעקש והצליח. היה בקורס, כשהיה נראה שהכל הולך ומתרסק, הגיעו השיעורים מרוחק. היה רגע אחד חונק מהתרומות, בשיא הסגרים והניתוק והריחוק ההוא לפני כשנתיים, כשהחבירותא, הSAMPLE של 'הילמוד המתקדם', יצא לרגע מהבית למרות גילו וסכנותתו, הוא בחר מקום אחד שהיה חשוב לו להגיאו אליו – לבוא ולומר תודה באופן בלתי אמצעי. בלי מסכים, עם מסכות. במרקח.

כ' בא מועד

ambil משיים, בזכות השיעור, זה גילתי עד כמה מדחים זה להכין את השיעור, לא באותו יום בו הוא נמסר או בסמוך לו, אלא מראש. כמו הנוגאים ללמידה המשכנת הנלמדת לפני תחילת הזמן. השיעור העיקרי המתקיים בשעות הערב לצעריהם יותר ובקצב ה'דף' הרשמי – והוא גם זה שסובל הכח הרבה מה'איפה הינו?' איה, אני שוב עם המסתכת הלא נכמה" – פתאום הפך מוכן היטוב היבט באופן ממשמעו, הרבה יותר מאשר בעברה. הכהנה הוא של שבועות ארוכים מראש, עם הגעה לדפים הכלו כבר 'בשל', היא דבר שאמ אוחדים שמחשו להה בקשו לאמק. יש בזה גם יתרון נספ' ממשמעו, אני רואה אותו היטוב גם בィמותו, למשל. הכהנה של כמה דפים בתחילת המסתכת, אינה כמו הכהנה של פרק ווותה היא ממשמעותית מאוד מואוד להבנה הבסיסית של הרבה סוגיות שכרכות במשמעות הבאות – שהידיעה שלחן מפהיתה כמה צורות וצורות צורותיהן, בליידי זה לא היו עוזרים גם כמיות תרשימים ושורטוטים עתיקים שנשרו מהגמרה. איז איפה הינו?

טבלה מבית מכון 'היבני' לסייע בהבנת לימוד הדף'

כאללו משפחה אחת. שבת גיבוש של לומדי 'אשמורת'

"יש לאחר מכן גם תפילה שחוריית משותפת. oczywiście, כשהתחיל מוחרז חדש של 'משנה ברורה', ביקשו שאטב גם את זה. האפשרות היחידה הייתה להקדים את זה לפני השיעור, ב-15:05. חשבתי שישיתתפו שניים-שלושה, אבל היום יש כבר 16 משתתפים".

הרב סgal: "המועדון הזה הרים משפחות, שינה את הבית וחברו אותו לתורה. הייתי בביתו של אחד המשתתפים, במרומי הוויטרינה שלו והוא שומר את כל המנתנות ומזכורות של השיעור, לפחות פיצ'יפקס של שקל, אבל זה המרכז של הבית, על זה תפארתו הרבה יותר מכל הכסף זה החיים שלו".

משמר והלקחות

מי ש אחראי על 'שמעור ל Kohot' זה הרבABI HORLAP. הוא יזמוד בהאט השיעור למודעות, של הסביבה, ובעיקר של משפחות הלומדים בעצמם. בערב פסח האחרון הוא ארנון סיום לכל המשפחות ב...ואדי הסמן, שככל מסלול הליכה ו'אוטו גלייד' שהמתין להם שם עם כל התוספות המפנקות לילדיים. אבל כראשה שחשיא – בניתים – היה השיעור של סדר מועד בשבת האחרונה. האירוע התחל ביום שישי אחר הצהרים עם תהלוכה אודירה של הכנסת ספר תורה בהשתתפות כל המשפחות. ספר התורה נמסר על ידי אבי של הרב סgal, הוא עבר שיפוץ ובדיקה וקיבל עצי חיים חדשים ומעיל וכו', והמנין של 'אשמורת' השתמש בו מועטה.

מה הכנסת ספר התורה הגיעו כל המשפחות לאולם בריילנט – שבין קריית ספר ובין ברכפלד, שם נערכה – לאחר קבלת שבת המונית – סעודת שבת מפוארת למשפחות, עם ילדיהם ואף נכדים – 450 איש. זו הייתה ממשחה משפחתייה. בסוף אף אחד לא רצה לכתת הביתה", מספר אחד המשתתפים. וזה החיבור שלהם ללימוד התורה. היה יהודי שלא הגיעו לתשיעור מסיבות שונות. הפסכנו לעדכן אותו על השיעור וכוכי, והוא בא בתלונה כאובה: 'כמה נתקתם אוטוי? אני מרגיש כאילו שחתכו לי יוז'! בכל בוקר השעון מעורר שלו עדין מכוון להמש ובע, הוא אמר מכבה אותו ממשיך לישן, אבל הוא מרגיש מחובב זה העונג שלו. לאחרונה אכן התחל שוב להגיא מודי פעם'.

זה רק שיעור 'דָּבָר יומָי'?
ב'אשמורת' והוא לא יאכזב אותם. בסלון יש 'אוטו גלייד', משחק של הילדים עם תפאורה של הכנסת ספר תורה, לקרה הסיום המתקרב. כל אחד משמוניים המשתתפים הקבועים קיבל ערכה כזו, המשתתפת את כל הבית בסיסים של מסכת מועד.

מודיעין עילית, אחזות ברכפלד, בית הכנסת 'חסדי אבות' 30: לפנות בוקר. 08-70 איש מגעים, חלקם אפילו מחוץ לעיר, בתוספת כמה שעשרה המשתתפים מАЗ תחילת הקורונה דרכ' ה'ום'. בערך ששים איש מגעים עם רכבייהם, אין חניה פנויה בכל האוזה חצי מהמשתתפים הם מקרים ספר, השאר מברכפלד או אפילו אלה שגורו פעמי באזר ועוזו את העיר אך ממשיכים להגיא. מתחלים להאזין לשיעור של הרב יוסף סgal, מג'ש ותיק לד' ה'ום' שכבר מוסר שיעורים 18 שנה, בבית הכנסת הגדול בבני ברק וועה. שמונימ מאזינים זה בהחלה ממות נכבדת מאוד לשיעור רוגיל, אבל מה שמדחים זו השעה וההתמדה.
איך כל זה התחל?
הרב יוסף סgal: "לפני שבע שנים, זה היה בעשרה בטבת, בשלושים הדפים האחרונים של יממות. הגעתו לקידוש שבת בוקר, והרבנן שדרבו שם על שיעור 'דָּבָר יומָי' שעבר למקום אחד, והיתה קבועה שהיתה מעוניינת להמשיך באזר בשעה המוקדמות זו. שאלו אותי האם אני מעוניין והסכמתי. הייתה רגיל לשיעורים קטנים, שנונה עד שערה משתתפים. גם כאן זה התחל עם שבעה גדול. אנשים התחרבו לשיעור, זה הפק למעין מועדון יקורתי של שמונים בכל הארץ".

זה כל יום כן?
ברוך השם, כל יום. כולל הקורונה – לא היה يوم אחד שהחמצנו. היו אולי פחות, גם בין החזינים ובזמנים יש לפחות מפגינים, אבל לא דילגנו יום, כולל בסוגרים. השיעור היה בחרצאות, במופסות ובעוד מקומות, אבל בכל יום היה שיעור. השיעור – יותר נכון 'MouseEvent' – כך התברר, הפק לעזון הצללה לבעל בתים, זה החיבור שליהם ללימוד התורה. היה היהודי שלא הגיעו לתשיעור מסיבות שונות. הפסכנו לעדכן אותו על השיעור וכוכי, והוא בא בתלונה כאובה: 'כמה נתקתם אוטוי? אני מרגיש כאילו שחתכו לי יוז'! בכל בוקר השעון מעורר שלו עדין מכוון להמש ובע, הוא אמר מכבה אותו ממשיך לישן, אבל הוא מרגיש מחובב זה העונג שלו. לאחרונה אכן התחל שוב להגיא מודי פעם'.

שהוא לומד. התחלתי להקל להם כל מני מזכרות, כדי שיהיו מודעים, ילו את הלימודה לפני תחילת מסכת או לקראת סוף מסכת אני מಡפיס הזמנה מפוארת שאותה תולים על המקרר, וכל בני המשפחה יודעים שאבא היה בשיעור כישיש סיום, מחליקים פעקאל'ך בשבעת מהשיעור לילדיהם.

"הענין שלי הוא לעשות רعش ובלגן. זה מה אני, בני לעשו שוואו לפROYקטים, למתג כל דבר בזרה כיipa. אני עושה זאת בכל דבר, גם כרבה בחו"ד ומוציא בישיבה".

זה עוזר?

"זה בהחלט לא פשוט, אבל בסיעיטה דשמייא מצילחים. תמיד צרייך דברים חדשים. למשל, מתחת למספר של הרכב יש לכל המשתתפים שלנו (ששים, זוכרים?) במקום 'קנית' בטויוטה' – מובהקת של אם אני בשיעור באשמורא? "פעם הדפסנו שלט שתולמים על דית הדלת, כמו בבתי מלון, לדלת חדר השינה: 'נא לא להפריע, אבא הילך לשון לקרהת שיעור הדף היומי'. בצד השני הדפסנו: 'בוקר טוב, הלכתי לשיעור באשמורא' – לוד יומם של סייעטה דשמייא. אבא'."

"אני מבן שם הילדים מקבלים מתנות... פעם והילכנו בסיסיות לשבת, מחזיק מפתחות לכל הילדים ועוד. לפני שהתחילה מסכת ביצה הם קיבלו מנורתليل בצורת ביצה. ככל דבר יש את הדברים המתאימים לו, כמו נרתיק ממוגן ללוב וכדומה".

לקראת הכנסת ספר התורה קיבלה משפחה 'אוטו גלידה' עם אורות. חדש שלם עם האוטו חיבר את המשפחה ללימוד של הדף' של האבא. המחשה עד הסוף והיצירתיות היא שמאפיינת את העשייה, והיא זו שבסופה של דבר מחלוקת להחזיק כל כך הרבה לומדים בשעה כל כך לא קלה.

"עשינו פעם שבת במלון עם סיום זוגי, במורים שבת בדיק בשעה שמונה, הילדים של 84 המשפחות שנשארו בבית קיבלו מאשי פיצה הביתה מעשות משלוחנים. כך גם הילדים שנשארו חגו וידעו מה אבא עשה, וכולם התקשרו להורייהם באותו רגע לספר מהם קיבלו הרגע פיצה.

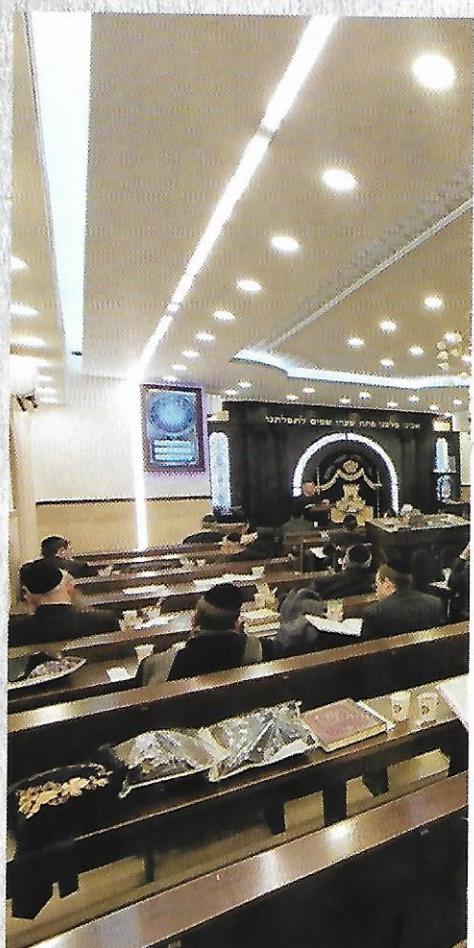
"כשהתחילה תקופת הקורונה, ביום שישי הראשון לא נראה נפש היה ברחוב. קיטרינג נשאר עם עשרה סירי' קוגן ירושלמי. חילקתי את הקוגלים לכל המשתתפים, اي אפשר לתאר מה זה עשה להם. הכى חשוב זה לתת לאדם מהושה של שייכות, כך הוא חשוב פערמים מה זה לא لكم. הוא מרגיש מחויב. לכן לכל המשתתפים יש הוראות קבוע של שלושים שקלים לנכסות את הוצאות הקפה והחלה.◀

חפצים ועוד – לכבוד שבת קודש לומדי 'אשמודא' בשבת גבוש

גאותה היחידה של לומדי הדף. לוחית רישוי עם הכיתוב "אם אני בשיעור אשמודות הבוקר"

הכנסת ספר התורה של שייעור אשמודות ביום שישי האחרון, לכבוד סיום לימוד מסכת מועד

'הלוואי שלא תגיע מחר'

הרבה אליו גוט

כ"א דקומות של נצח. סיום ציבורי של מאוזני שיעור 23 דקומות באוהא"ב

כשהצינו לى למסור שיעור 'דף הימוי' קבוע בבית הכנסת 'קפלי' שבמרכזו הרופאי 'הדים עין כרם' – לא חשבתי על האתגר שבדב ידעתן שהדרך ארוכה, אבל אפשר נצל אותה להנחת השיעור. ידעתי גם שיש בזה לבטה גם גמилות חסדים עם חולמים ומלוחים ואלו צוות בית החולים. לחתמי אפליו מחשבון שייחו לא מעט פעמים שאף אחד לא ייעיל לשיעור – כי ציבור המאזינים מתחלף בכל יום. קיבלתי על עצמי את התפקיד למרות זאת. זה מהחיב גודל להזכיר שיעור זהה שווה את המאמץ.

מה שלא חשבתי עלי, הוא גיון השומעים. עד לרגע תחילת השיעור עצמו, ולעתים גם בmphלך, אין לי מושג מי היו השומעים ומה רמתם. האם מדבר בארכאים בין תורה והש侃ים בסוגיות, האם בעבלי בתים שלמדו את הדרכ' באופן קבוע או בשפתיפים מזדמנים, האם מדבר בכלל ביולוגי תלמיד חכם ומרבץ תורה, או באדם מסורתי שרצה קצת שיעור תורה ולא אכפת לו באיזה נושא, או סתם הזדמנות לוח בכניסה בית הכנסת מרופד ממרוצות וטרדות בית החולים.

וכך כבר זכיתי שאחד מגדולי ראשי היישוב בארץ שבא לשעוד את אימנו המאורחות האזין לשיעור, רב מדרום אמריקה שישב בעיניים עצומות וمبין ריסי עניין ניכר שהוא שולט בדרכ' בעל פה כולל רשי ותונס' כלשונם – ועד ליהودים מסורתיים שעיקר הלימוד של הדרכ' התמקד בהנגשת מושגים והלכות בסיסיים בייתור ההלנות ברכות. בחלופה גבואה כל כך של משתתפים – רובם מגיעים רק פעם או פעמיים – כל שיעור הוא הפתעה מחדש. עד מחרה ניליתי צורך להזכיר אותו בצוורה שייהינה ניתן בכל שלב לשולחן או לשונות את הסגנון המתאים ונס את ההרחבות והתקנים בדברים מותאמים. במסכת יומא השתתף במקרה כמה שיעורים אברך בריסקר שלשל ב'קדשים' הרבה יותר טוב מני, גם במסכתות אחרות היו ארכאים שללו של הלהקה למשעה – כך

שבכל פעם אני צריך לתכנן بما להשיק את זמן הנקה השיעור.

אגב, חלק מה משתתפים מודעים מראש מהם כלל לא מעוניינים בשיעור, הם עוסקים בסוגיות שלהם – לפעמים עם חברותא, פיזית או בטלפון – אבל בהמשך השיעור הם

מתחלים להזין ואר לחשתתף אקטיבית.

בשיעור הפתיחה בתחילת מסכת ברכות ציטתי את תיאורו המלבב של ר' מאיר שפירא, כאשר הכרז מעל במתה 'כנסיה הגדולה' על יוזמת הדרכ' היהודי שמניגע בספינה מאירופה לארצות הברית וננה הוא וננס לבית מדרש בניו יורק והיהודים שם עוסקים בדיק בטוגיה בה הוא אוחז, באותו דרכ'. גם כאן, בבית החולים, מגיעים יהודים מרחבי הארץ והעולם, ומתברר שהשיעור הוא בדיק על הדרכ' שהוא הם לומדים היום. יש כמובן חוות הרבה רבות מגוון השיעורים והמאזינים, החל מאותן היהודי מסורתי

שבשיעור על המחלוקת של סוף זמן קריית שמע בעבר – חצות או עלות השחר – ספר שכמו בעבר הרחוק, גם לו אין שערן. כי רבי חיים (קניבסקי) אמר לו שלא לענוווע. "אבל אני מסתדר גם כן, הרי יש לי שעון בידמיו". כן, גם אלה לומדים את הדרכ' שמצוין להמן.

בתקופת הקורונה לא היה ניתן למסור את השיעור, כי בית הכנסת היה סגור, וכך היו שתי הפסיקות ארוכות באמירת השיעור. לא היה גם טעם למצוא תחילה דיגיטלי, כי המשתתפים בין כה מתחלים ובית הכנסת עצמו היה סגור ברוב הזמן. גם כן, פעמים רבות אין משתתפים בכלל. בסופו של דבר אנשים מגיעים לבית החולים לא בשליל שיעור אלא כדי להתרפא או ללוות חולה, ועיתותיהם לא בידיהם. לפעמים זה מתונגש עם זמן הגשת האורות או ביקורי רופאים וכדומה. אבל כאמור ניגשתי לאתגר למרות זאת, וכך אינני מואכזב כאשר אין בסוף שום משתתף.

מה שכן, שמתה לב, כאשר אני עושים ממש ממש מיחוד (היום נהוג לומר כל 'מאץ מיחוד') – 'משמעות נפש'. אז לא, אני לא מתוכנן למה שרביעי עקיבא שחצטער עליו כל ימינו', בדיק או יש שיעור מוצלח במזוזה. פעם והגענו פוטני לדי' ושם' וחסמו את שדרות הדצל לחצי שעה, גם להולכי רגל. בסוף הצלחה לנצח שני קילומטר כדי להגיע לתחנת האוטובוס הקרוובה כדי להמשיך בדרך. היה לי בדור של אצליח להגיע בזמן, אבל החalteתי שאם אצליח לדקות האחוריות של זמן השיעור, זה כדי. זה לא היה רצוני, כי מי ימתין כל כך הרבה זמן לשיעור, אבל מי יודע...

כשהגעת לבסוף, ישבו בבית הכנסת יהודים שענין הבחרים והם ממש שמחו על השיעור והשתתפו בו באופן פעיל. כן גם כאשר מג אויר קיצוני יוצר פקקים ועיכובים – דוקא אז היו שיעורים סוערים במיוחד.

אבל מעבר להרצצת תוויה – החיק וההנהה של השומעים וה'ישר כוח' הלבבי בסוף, שווים את הכל. אני לא שואל אותם מים הם ולמה הם כאן, אבל בדור שיש לי חלק בהקלה במקצת על הטרדות. ובבקשה, אם מאמין לכלום שיזכו מחר לא להיות כאן...

בית הכנסת 'קפלי' בבית החולים 'הדים עין כרם'. בכל יום משתתפים אחרים

למה דוקא עשירים ושלوش? זה לא מס' ענגול'?

"זה בגלל שכבר לפני כן הייתה מקלית את השיעורים של שטחן לצייר. היו ככלא שלא יכולו להגע ובקשו שאקלייט בהם. בדרך כלל בשיעור חיש הפסוקות, אנשים שואלים, מסבירים שוב וכדומה. כששלחתית את השיעורים, סיננתי את כל אותם חלקים והתברור לי שמתוך שיעור של ארבעים וחמש דקות, זמן השיעור נטו זה עשרים וחמש דקות, לא יותר. דווקא בגיל שעשירים וחמש הוא עגול, החלטתי על עשרים ושלוש. זה יתאפשר יותר, ווישמע גם הרבה פחות זמן..."

זה עוז?
 "ביהלום", נתפסו במספר. אף אחד לא
 הצליח מילוי המגיד-שייעור, זה לא
 הופיע בשום מקום, פשטו שלחו את
 שייעור עשרים ושלוש דקוט' במילוי
 אלה. כשהגענו לברכות דף י' כבר היו
 בין אלפיים לשלוות אלפיים מאזינים
 ברועיהם...

"אגב, בשבוע הדואון בו התחלת', בעשרה בטבת תש"פ הייתה בירושלים. אני זכר שהקלותי את השיעורים על דף ג' והלא בחזרה 'במלון המרכז' ('פרימה פאלאס' כיום), על שולחן קטן, מכשיר הקליטה ו록 גמוא ברוכות, בלי ספרים נוספים, באמצע הלילה. לא חלמתי אז שתוך חצי שנה יהיו כבר תשעת אלפי מאזינים.

"לאחר תקופת פגשתי חבר שumbed קצת בטכנולוגיה, הוא הציע להפין את השיעור במנון דרכם נספות, ואפיו דרך קו טלפון רגיל, כולל קווים פרטיים להתקשרות מהארץ (5997863-076). הוא לרך את העניין על עצמו, ובירוק השם זה הולך וגדל כל הזמן".

הושענא שלוש שעות

הרב גריינפלד, האם אתם מסכימים עם התזה שבמחזור זה יש הרבה פחות נושרים?

"בבודאי, זה נכון. אבל זה לא אומר שאין גושרים בכלל. להערכתנו, מהשיעורים של נשרו מזו מסכת שבת כלפיהם מאזינים, אבל גם נוספו כמה. כיון אני משער יש שנים עשר או שלושה עשר אלף מאזינים".

הוּא בטע לא לוקח בחשבון את ידיו
הקטנים של בעל הבית שמאזינים ביחד
איינו לשינויו ברמpole של הנולפנו

יש לכם מושג מי המازינים?
בתחילה נשארתי אונמוני, אבל עד מהרה
הברוטי שואוישית בזוחים בקיור ולגידות צי

כך הולמים מרגישים מחוברים ושיעיכים
למקום.

"בשבת גיבוש שאנו עושים פעם
בשנותיהם, דאגנו להרבה פריטים שמשיכו
את השפעת השicityות. חילקו למשל ואש
פאה ממוגה, מים אחרים ממותגים,
דיסק-און-קי עם שירות לדורך וודע..."
בעיה יש להם הובנה הכרת טובה כלפי...
אני אומר שלמי שיש הכרת הטוב,
שפשוט ימשיך להגיע לשיעור יותר מזה
אם אין צורך".

תחנה שנייה
דרי און צוואנטציג

השיעור הבא לוחק אוטנו לקצה השני של העולם, מעבר לאוקיינוס. לא נכון. למען האמת הוא גם כאן ועכשו. זה שיעורו, ששמו של המגיד-שיעור היה עד לאחרונה עולם, והוא היה מוכר רק תחת השם 'עשרים ושלוש דקוט'.

מגיד השיעור הנודע, שפס קולו מוכך
ברחבי ארה"ב ובשאר מדינות העולם
אצל דוברי אידיש – בו פתחנו את הכתיבה
– מתחילה מוחתחלת:
"התחלתי למסור שיעור 'דף היום'
במחזור הקודם, מחזור י"ג. בלילה טרם
התחלילו את המוחזור החדש, ורבבות אלפי
ישראל התחלילו עוד הפעם מסכת ברכות
דף ב, הצינו כמה אברכים: 'בוא נתחיל'!
זה היה קץ חם בניו יורק והתחלה עם
שני יהודים. לאחר חדשניים כבר היו
משותפים, בבית מדרש לא גדול. זה כבר
היה חידוש. ואז מספר המשותפים גדל
לעשרהים.

"זה גילה לי דבר שלא ידעתי על עצמי – שחקב"ה חן אותו בכישורי הסברה גם של דברים מסוימים, להפוך אותן לברורים גם עבור בעלי בתים שלא מונחים בסוגיה. וגם אם העניין לא מוכך להם. השיעור המשיך כמה שנים בברורו – פארק ולאחר מכן עברתי לו בריטני-איילנד בקהליה עם כמה מאות משפחות חדשות. אבל שם משומש מה לא הסתדר להקים שוב שיעור, זה מקום חדש, אונשים חדשים – ציריך למצוא זמן ומקום יאנויסיים וזה מazard בשווי.

"לקרأت המחוור החדש השכתי, שאם הקב"ה נתן לי מותנה לתת שיעור בהיר ומובן, אולי אקליט שיעור אצלי בבית ואשלח את החקלטה יהודים שייהנו. מי שרוצה, ישמעו מתי ואיך הוא רוצה. התחלתי להקליט מסכת ברכות ושלוחתי לחברים של".

"בשחתתישบทי להקלטות השיעור הראשון, ברכלוויו ששרב לחכה לי יום וויברא עוממי".

הגאון רבי הירצחה גריינפלד, מגיד השיעור של הדדי ב-23 דקוט

התויזוטים בצורה ברורה ומעובדת. בנווט'
לו יש גם את החלק הויזואלי, בו אנו
משקיעים הרבה להסביר עניינים מופשיטים
כמו הלמות שבת ומקוואות, איסור והיתר,
עירובין ועוד במצגות. כשהז מול העניינים
זה יותר ברור.

"עכשו התחלנו למשל את יבמות שיש
שם משפטולוגיה מסוימת. אנו מראים
בצורה ייזואלית במצגת, שלב אחר שלב,
איך המשפחה מתפתחת ואילו שינויים
תרחשים בה וזה כמובן מאוד עוזר".

באיזו צורה זה מוגש?
בדף הימי יש בעצם שלושה מסלולים.
המסלול הראשון בו מראים את דף הגمرا
בפנים וрок מוסיפים מדי פעם את העוזים
מאזין בכל יום לשיעור של אتمול ושל

אם הוא יכול, שינסה להאזין לשיעור תון
כדי עיון בוגריאות עצמה – זה ממש שמיים
וארץ. אולי שינסה גם ללמידה בפניהם. הוא
הבטיח شيئا. לאחר שבועיים הוא סיפר
שהוא למד כל יום מותך גمرا והוא גילה

שבורך השם הכל מסתדר לו עם הזמן.
אפשרו אם אין לו זמן לדברים אחרים,
אבל לו היה יש זמן, ובאמת אין לנו
למאזין לשיעור בעל פה למאזין מותן
הספר אמרתי לו, שעכשיו, כשהוא בא דרך,
הוא יוכל לשמעו גם שיעורים אחרים.
"וכך ספר אותו יהודי בסיום בשבועו
האחרון בהתרgestות נדולה: 'היום אני
מקדיש מידי יומם שלוש שעות ללימוד
התורה' הוא למד את הדף פערמים,
מאזין בכל יום לשיעור של אטמול ושל

עומד מאחוריו השיעור. והוא שבקשו אף
שאשלח להם את התמונה שלי. אגב,
התברר גם שבן דוד שלי האזין לשיעור
במשך שנה ולא עלה על דעתו זהה
אני. لكن עשייתי כמה פעמים סימונים
פומביים, בינווניים ואף גודלים יותר בכל
מין מקומות, במונסי, בליקווד, בסטייטן
איילנד כਮון גם בברו פארק. משך
שנתים מАЗ התחולת המחוור פגשתי מה
מאות, אולי אלף, מהמאזינים, והיים מדי
ימים שבעך עשרים חדשים שפונים אליו
טלפוןית.

"התבררו הרבה דברים מעניינים של
ידעתי: יש כאלה שלמדו את הדף
ביסודות עצמם בעצם במשך שעתים עם

היהתי בכיתו של אחד המשתתפים, במרכז הויזואלינה שלו הוא שומר את כל המתנות ומזכרות של השיעור, לפעמים ביצ'יפרעם של שלג, אבל זה המרכז של הבית

השני כולל שיעור בעל פה, והוא יש את כל
המצגות למיניהם, ואילו המסלול השלייני
הוא סיכום בחמש דקות של הדף, בעזרת
אותן מצגות.

"לסיכום יש תועלת רבה: זה אפשר
לפני תחילת לימוד הדף' להבין לקראת
מה הולכים ומה הדף הבא מכיל, זה עוד
גם לסכם את הנלמד בסיום לימוד הדף',
ולמי שימוש ממש אין זמן – זה יכול גם
להיות סוג של לימוד. שמעתי שיש כאלה
שחמש הדקות הללו הן לימוד התורה
היחיד שלהם".

**היהתי מוסף תועלת רביעית – חשבה לא
חחות: חזרה על הדף' הקודם, לפני לימוד
הדף' הבא...**

"לקראת תחילת סדר נשים גילינו שיש
רביט הרצים לצרף גם לימודי הלכה
למעשה, כמו שעשו בברכות ובמועדן, אך
בנשים נזקנן. בעזרתה השם באלו נתחול
עם מסלול מקביל לדף' שיכלול לימודי
'בן העוז' ו'חוון' משפטים, אבל לצורך זה
אנו זוקקים למיומן. נראה שהשלושים
סקל חדש יהיה ניתן להציגף".

מי ממן את השאר?

"זו שאלה טובה. ההשתתפות בשאר
המסלולים שלנו היא חינם, ויש לנו
איןידנציה שמדובר במעט עשרה אלפי
משתתפים. אבל את ההצלות של עשרים
וחמשה אלף שקל בחודש, אנו מתקשים
לגייס. בעוד שבועיים, בכ"ז וכ"ח אדו,
נערוך يوم פתוח' למבחן בו נציג את מגוון
המסלולים, ואולי ממש תבוא הישועה".

הנחה שלישית להבין בחמש דקות

מומבי, הודה. משגיח הקשרות היישראלי,
תושב אלעד, מגע בבית המלון במסורת
מסעו להשגה על יצור מוצרי מזון
עבור ארגון כשרות ה-OU. שם הוא פוגש
יהודים מקומיים, ומתברר ששניהם בעצם
משתתפים במהלך כל השנה, כל אחד
במקוםו 'היבני' – המכון הגבוה למדוי
הלהקה ורבנות? הפרויקט, לצד עיסוקו
בחגיגת לימודי הלכה, עוסק גם בדף'
היום' במספר מסלולים מורתקים.
הרבי יצחק שלמה קרביצקי: "לימוד הגمرا
לאדם הטרוד ברוב יומו לפראנסטו, מהוווה
קשה حقן מצד הבנת הדברים והקשרים והן
מצד הרכיזו הרוב החדש להבנת הסוגיות.
מסיבה זו השיק מכון 'היבני' מיזים חדשני
בלימוד הגمرا – החיל מהמחוז הנקובי
של הדף' – בצורה ויזואלית עם המוחות
ומציגות, שמאפשרות גם למי שאין לו
מספיק זמן כדי להיכנס לפרטים וליסודות
הנדכילים ללימוד הסוגיות, להבין את אשר
נדרש לו במסורת הלימוד".

איך זה נעשה?
זה נעשה בשני אופנים. פיתחנו שיטה
מיוחדת לסכם את כל השיטות, את
הشكل ואטריא, מה הקושיות ומה

חברותא, למשל, אבל לפני תחילת הלימוד
מאזינים לשיעורו של. יש כאלה שמאזינים
לשיעור אחריו הלימוד שלהם, כחזרה
וסיכום. ויש כאלה שמאזינים לשיעור
פעמים ואף שלוש.

"גileyti שיש כאלה שבאהנה לשיעור של,
מסתכלם כל לימוד התורה שלהם במהלך
היום. אני ממליץ לכל מי שיכול, שיעקב
אחרי בתוך הגمرا, על הדף, ולא רק
להאזין בעל פה, זה משחו שונה לגمرا,
בעל פה אי אפשר תמיד להבין את הכל".

יש בטח מאזינים מכל העולמות...

"לאחרונה היהתי באוקראינה ופגשתי כמה
שמאזינים לשיעורים של באופן קבוע. מי
יודע מה אתם חיים והיכן הם נמצאים.

"יש ספר אחד שאני חייב לספר
לך. ביום חמישי האחרון ערכנו סיום
לסדר מועד והיה שם יהודי אחד שנאנט

בהתרגשות ובה. הוא ספר שהוא יהודי
עסוק מאוד בדברים חשובים מאוד, וידין
שהוא שאל אותו אמר לו, שams אין לו
זמן, העסוק שלו חשוב יותר מתמלמוד
תורה והוא פוטה והוא היהודי שלם בעבר
אבל לא בקביעות.

"יום אחד מישחו השף אותו לשיעור
עשרים שלוש דקות' והוא החליט
לנסות. אחרי שלושה ימים הוא התקשר
וסייע לי: 'חשבתי שאין לי בכלל זמן
ללמוד ואני רואה ש-23 דקות יש לך'. הוא

ספר שהוא לומד ומבין, והוא עוזה זאת
תוך כדי נסעה, בדרך. אמרתי לו, שאם באמת זה הזמן היחיד
שלו, בדרך, כל הכבוד, שמשיך חזק. אבל